

L'educació sexual integral (ESI) és necessària, essencial per a un sistema educatiu de qualitat. No és un caprici ni una qüestió que haguera de quedar a l'arbitri de voluntats personals o del centre educatiu, ja que la sexualitat és un element fonamental per al desenvolupament de les persones, finalitat última de l'educació segons la Constitució (article 27.2).

Sense voler avorrir amb normativa, cal tindre en compte que ja a la Declaració de Drets Sexuals, elaborada al 13é Congrés Mundial de Sexologia (València, 1997) s'exhortava les institucions socials a participar de l'ESI al llarg de la vida, com una qüestió necessària a l'hora d'un desenvolupament ple de la ciutadania.

Més endavant, en 2006, l'Organització de les Nacions Unides promulgà els Principis de Yogyakarta, sobre l'aplicació de la legislació internacional de drets humans en relació amb l'orientació sexual i la identitat de gènere, on també es recull l'ESI com eina necessària per al compliment dels drets de les persones.

A més, tenim diverses normes que fan un manament directe per al nostre àmbit territorial: capítol I del títol II de la Llei 9/2003 per a la igualtat entre dones i homes, modificada per la Llei 13/2016; capítol II del títol IV de la Llei 8/2017, integral del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana; capítol III del títol II de la Llei 23/2018, d'igualtat de les persones LGTBI; article 38 de la Llei 26/2018 de drets i garanties de la infància i l'adolescència...

En definitiva, fer ESI en un centre educatiu és una qüestió bàsica per a garantir els drets de l'alumnat, també els seus drets sexuals, per tal d'acompanyar-lo cap a una ciutadania plena. Com explica el Fons de Població de les Nacions Unides (UNFPA), l'ESI permet a la infància i la joventut protegir i promoure la seua pròpia salut, el seu benestar i la seua dignitat, en oferir ferramentes tant conceptuals com actitudinals i habilitats necessàries per a la relació amb nosaltres mateixes, amb el nostre cos i emocions, i amb la resta de persones.

Una ESI de qualitat, seguint la UNFPA, ha de ser: científicament precisa, gradual, adequada a l'edat i nivell de desenvolupament (mai deixarà fora ningú per qüestions de discapacitat o diversitat funcional), basada en el pla d'estudis, amb un enfocament de drets humans i d'igualtat de gènere, culturalment pertinent i apropiada segons el context, així com transformadora.

La intervenció educativa és la clau per a previndre les conductes de risc en l'adolescència, però reconèixer la sexualitat infantil i abordar-la educativament pot ajudar també a previndre maltractaments i abusos. En especial, els estudis sobre ESI s'han enfocat a demostrar resultats en prevenció d'ITS, però aquesta matèria també té impacte significatiu en altres variables, com l'increment de la salut sexual i reproductiva i en la igualtat de gènere, segons l'informe de la UNESCO (2015) *Educación Integral en Sexualidad: una revisión global de evidencia, prácticas y lecciones aprendidas*.

Tornant a contextos més propers, segons analitzen Barriuso-Ortega, S., Heras-Sevilla, D., & Fernández-Hawrylak, M. (2022), l'educació sexual es mostra eficaç i és pertinent, però caldria sistematitzar-la, incorporar-la al currículum, incloent un enfocament de gènere i de respecte al col·lectiu LGTBIQ+, i plantejant una avaluació inicial, contínua i final dels programes que es posen en marxa.

Tenim ara l'oportunitat de contribuir, incorporant l'ESI a través dels projectes interdisciplinaris, les tutories o les nostres pròpies matèries. Només hem de ser creatives o aplicar alguns materials ja disponibles, com els del [REICO](#). T'animes?

Referències:

Constitució Espanyola (1978). Disponible en:

<https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionVALENCIANO.pdf>

Declaració de drets sexuals (1997). Disponible a la web de la Federació Estatal de Societats de Sexologia (FESS): <http://fess.org.es/salud-sexual>

Principis de Yogyakarta (2016): http://yogyakartaprinciples.org/wp-content/uploads/2016/08/principles_sp.pdf

Fons de Població de les Nacions Unides: <https://www.unfpa.org/es/educaci%C3%B3n-sexual-integral#readmore-expand>

Informe de la UNESCO (2015) *Educación Integral en Sexualidad: una revisión global de evidencia, prácticas y lecciones aprendidas*. Disponible en: <https://salutsexual.sidastudi.org/resources/inmagic-img/DD39570.pdf>

Barriuso-Ortega, S., Heras-Sevilla, D., & Fernández-Hawrylak, M. (2022). Analysis of Sex-Education Programs for Teenagers in Spain and Other Countries. *Revista Electrónica Educare*, 26(2), 1-21. <https://doi.org/10.15359/ree.26-2.18>